Liber quint⁹.

De ſpõſalib⁹ ⁊ arris ſpõſalicijs et proſeneticis.

Glo. rubrice continuat. dixit de contractibus rerum nunc de contractibus pſonarum Sponſalia autem ſunt futurarum nuptiarũ cõuentio et repromiſſio .ff. e. l. i. Spõſalia ãt dicta ſunt a ſpondeo naz mos fuit veteribus ſtipulari ⁊ ſpondere ſibi vxores futuras. l. ij. ff. e. conſenſus autem nuptiarum eſt de preſenti matrimonio Arre ſponſalicie ſꝫ hoſti. in ſum. ð ſponſa. ⁊ ma. §. vñ dicantur. xvi. ſꝫ quia arre dicuntur donaria data inter ſponſum et ſponſam in ſignũ matrimonij contrahendi et remunerãdi conſentiẽtes De arris quando interuenire poſſunt in ſponſalibus et quid de pena et quid de pignoribus vi. in. c. gẽma ex e. Proſeneta dicitur qui explorat voluntates hominuz qui et cuz quibus et qualiter velint contrahere matrimonium et que ſint facultates volentiuz contrahere et de his loquitur conſtitutio greca et circa que conſiſtat eoruz officiũ vi. hic per Azo. Proſenetica autem dicũtur ſalaria que debent eis et poſſunt peti extra ordinem. ff. de proſene. l. i. et vl. vi. de mediatorib⁹ contractuum qui proſenete dicuntur in. c. i. de teſti. li. vi.

Si rector prouĩcie

vel ad eũ ptinẽtes ſponſalia dederint.

Dictũ eſt. ſ. de ſpõſalib⁹ et arris ſpõſalicijs in genere nunc aũt in ſpecie de ſponſalicijs arris ſi rector prouincie vl' ad eum ptinentes ſponſalia dederint id eſt ſponſalicias arras. ſic enim iſtud verbum exponitur. j. ſi nup. ex ſcꝑtɫ. pe. l. i. Ad eum autez ptinentes dicuntur non quilibet ſubiecti ſed filij nepotes propinqui pncipes. i. conſiliarij et domeſtici pro quibus tamen adminiſtrator dederit opaz. hi ergo omnes nuptias contrahere non poſſunt cum ea muliere que eſt oriunda de prouincia vel al' habet ibi domiciliuz. ff. de ritu nup. l. ſi quis Sed ſi queras. an quod eſt ei datum lucretur dicit Azo ꝙ non ſi ſpõſalia contraxerit ſponte. ſi vero contraxerit coacte lucratur arras vel pignora data. j. e. l. vnica.

De donationibus

ante nuptias vel propter nuptias et ſponſalicijs.

Glo. rubrice continuat. dixit de preambulis nuptiarum duobus proximis titulis. ſequit̃ de nuptijs. ſed quia hmõi donationes precedunt ideo de eis premittit. et dic donationem ante nuptias et propter nuptias idem eſſe. j. e. l. ſi. et fit in recõpenſationẽ dotɫ. ſpõſalicia vero eſt ſimplex donatio quã ſponſus facit ſponſe et eꝫ. j. e. l. cum te. et alijs plurib⁹ ſm glo. rubrice Eſt ãt donatio añ vel ꝑter nuptias quã facit ſpõſus vel aliqs noĩe eius ſponſe vel alijs nomine ſuo ar. ff. ð iure do. l. profectitie. i. ſꝫ. §. ſi quis patri Dos eſt quod donat vxor marito. c. nup de donatɫ. inter vi. et vx. dos aũt et donatio ꝑt nuptias poſſunt qñcunqꝫ augeri. Itẽ et diminui. j. e. ſi conſtante.

De nuptijs.

Premiſſis preparatorijs nuptiaꝝ poſt de nuptijs Sunt ãt nuptie ſiue mr̃imoniũ cõiũctio viri et mulierɫ. indiuiduã vite cõſuetudinẽ retinens Inſtɫ. de patri. po. in prin. ff. e. l. i. Et dꝛ indiuiduã

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ideo quia huius debent eſſe ꝓpoſiti
ab initio vt ſi ſemper viuerent/ſemper
in eodē habitu m̄rimonij eſſent ⁊ ideo
dicitur conſorcium omnis vite. Dicun
tur autem nuptie a nubendo quod eſt
proprie mulieruꝫ et nō virorū Et ſunt
quattuor vocabula conſignificātia idē
ſcꝫ connubiū coniugiuꝫ nuptie matri/
monium. ff. de ritu nup. in glo. ij. rubri
ce. poteſt addi et quintum ſcꝫ conſorci/
um. ſed inter ſeruos tm̄ dicitur contu/
berniū. ⁊ ad le. iuli. de adul. ḟui. et de in/
ceſ. nup. cum ancillis. qn̄qꝫ etiaꝫ nomē
conſortiuꝫ trahitur ad ſeruos.

De inceſtis et inuti-
libus nuptijs.

Dictum eſt. ſ. ſpecialiter de nuptiaruꝫ
ꝑmiſſione et de earundeꝫ ꝓhibitione
ſequitur videre de penis contrahenti/
um prohibitas nuptias que dicuntur
nepharie vel inceſte vel inutiles Sci/
endū hic ꝙ contrahentes nuptias ſibi
vetitas ſcienter/puniuntur in ꝑiculo
dotꝭ et donationis ꝓpter nuptias. hec
enim confiſcantur. ⁊. e. qui contra leguꝫ
vi. in. c. i. de donationbꝰ inter vi. ⁊ vx.
. c. i. Item filij ex iſtis nuptijs ꝓcreati
non ſunt legitimi . l. in poteſtate paren
tis Item alter ex talibus ꝯiugibus nō
poteſt alteri ſi ſciat ꝓhibitam coniun/
ctionem ex teſtamento aliquid relinq̄/
re. ſi non ſciat prohibitam cōiunctionē
bene poteſt relinquere. ff. de ritu nup. l
prefectus iunct. glo. Et dicunꝭ inceſte
nuptie contracte inter conſanguineos
vel affines nepharie inter aſcendētes
et deſcendentes vi. Inſtꝭ. de nuptijs. §.
inter eas. et vi. ex̄ de eo qui cogno. cō/
ſang. vx. ſue ꝑ totuꝫ.

De interdicto ma-
trimonio inter puellam et tutorem ſeu
curatorem liberoſqꝫ eoruꝫ.

Glo. rubrice continuat. dixit qualiter
ratione ſanguinis matrimonia ꝓhiben
tur. nunc qualiter ratione officij Regu
la iſta rubrice noſtre ꝓcedit de iure ci/
uili non de iure canonico. quia de iure
canonico non prohibentur. et qui non
prohibentur contrahere ꝑmittuntur
quia edictum de matrimonio cōtrahē/
do eſt prohibitoriū ſcꝫ certarum perſo/
narum et ꝑmiſſorium omnium aliaruꝫ
vt in. c. cuꝫ apꝰ ex̄ de ſpon. Ideo plus
hic non inſiſto.

Si quacunqꝫ pre-
ditus poteſtate vel ad eum ꝑtinentes
ad ſuppoſitaꝝ iuriſdictionis ſue aſpira-
re tentauerit nuptias.

Dictū eſt. ſ. qualiꝭ ratione ꝓuati officij
ꝓhibeātur nuptie. nunc aūt ponit qua
liter prohibeanꝭ ratione officij qꝺ pu/
blicū eſt auctoritate et vtilitate. et dīt
iſte titulꝰ a titulo. ſ. ſi rector ꝓuicie. q:
ibi loquitur de ſponſalibus. hic aūt lo/
quitur de nuptijs Et ſciendū ꝙ recto/
res ꝓuinciarum abſtinere debent a cō
tractu matrimoniali cū ſubditꝭ. ne ſub/
diti metu eorum in bonis ⁊ rebus ſuis
defraudentur et q̄ ſit pena contrarium
facientium vi. hic. l. vnicā. ⁊. e. que ꝓce/
dit de iure ciuili nō aūt canonico ꝑ di/
ctū. c. cum apud. ex̄ de ſpon.

Si nuptie ex reſcri-
pto petantur.

Gl. rubrice ſupplet q̄ ſcꝫ alꝭ nō valerēt
Et dic ꝙ qn̄qꝫ petunꝭ nuptie ex reſcri
pto a iuē vetite. qn̄qꝫ ꝑmiſſe. et ſiquidē
ſunt vetite de iure gentiuꝫ vel natura
li vel canonico vt ꝓpter affinitatē vel
cōſanguinitatē vel aliud impedimētū
tūc petanꝭ ex reſcripto. i. ex diſpēſatio
ne vel indulgētia pape. qꝺ qn̄ fieri pōt
vi. in. c. lr̄as ex̄ de reſti. ſpo. ſꝫ ſi eſt impe
dimētū iurꝭ. ciuilꝭ tūc imꝑator diſpēſaꝭ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑt licȝ nõ ſit neceſſe impetrarẽ diſpẽſati/
oneȝ ſaltẽ de iure canonico.d.c.cũ apꝰ
ꝙ fruſtra ꝑcibus impetrãt qꝺ iure cõ/
muni ꝯceſſuȝ eſt.l.vnica.ĩ.de theſau.li.x
Si vero nuptie ſint ꝓmiſſe ſiquidẽ im/
petrant ad remiſſionẽ infamie ꝙ muli/
er nimis cito feſtinauit nubere. puta
infra tp̃s luctꝰ tenȝ ſꝫ ptũ.ĩ.ad tercu.l.
ſi qua.hodie tñ de iure canonico muli/
er non habet neceſſe impetrare hanc
diſpenſationeȝ ꝙ nõ incurrit infamiaȝ
.c.pe.et vl.ex̃ de ſecun. nup. de quo ibi
vi. docto.

De ſecũdis nuptijs

Dictũ eſt.s̃.de nuptijs in genere q̃
valeant vel non valeant. ſequit̃ vide/
re ſpecialiter de ſecũdis q̃s ſepe a qui/
buſdam eis non ſufficientibus primis
ꝯ̃hi contingit.Dicuntur autẽ ſecunde
nuptie omnes quecũqꝫ ſequunt̃ ꝑmas
etiam tertie vel milleſime vt.ĩ.c.l. ſi
quis.ꝯ.talem.et hic loquit̃ etiam de ſuc
ceſſione filiorum ex primis et ſecundis
nuptijs genitorum.⁊ quõ parens ad ſe
cunda vota tranſiens debet diuidere
bona filijs ꝑmi matrimonij et q̃ntũ pt
ſcđe ꝯiugi cõſtiuere in doteȝ vel dona/
tionẽ vi.ꝺ hoc in.l.hac edictali.⁊ plu/
ribꝰ ſequentibus.ĩ.c.

Si ſecũdo nupſerit

mulier cui maritus vſumfructum relĩ
querit.

Dictum eſt.s̃. qualiter puniat̃ mulier
in rebus ſibi donatis a marito nũc aũt
ponit qualiter puniatur ſecũdo nubẽs
circa vſumfructũ a moriente ꝯiuge ſi/
bi relictuȝ Et ſciendum ꝙ per ius Co
dic. qui liberos hȝ et conuolat ad ma
trimoniũ ſecundũ ilico amittit vſum/
fructũ.l.vnica.ĩ.c. ꝑ iura autẽticoꝝ nõ
amittit niſi legẽ cã accepit vt ex ſecun/
dis nuptijs interierit.ĩ.c.auct.hoc locũ
vi.latius ibi.

De dotis promiſſio

ne et nuda pollicitatione.

Glo.rubrice continuat.dictũ eſt de nu/
ptijs tam ꝑmis q̃ȝ ſecundis cũ vtriſqꝫ
dos accedere ſoleat ea ratione de eius
ꝓmiſſione vel pollicitatione ſupponit
Et eſt pollicitatio ſolꝰ offerẽtis.ꝓmiſ
ſio q̃deȝ ꝑs q̃dã pacti eſt ſed ponit ꝑtẽ
ꝓ toto vt.ff.de pollici.l.iij.ita dicit.gl.
rubce. Fit ãt ꝓmiſſio ꝑ ſtipulationẽ et
q̃nqꝫ etiaȝ ſine ꝑcedenti interrogatiõe
ſꝫ pollicitatio nihil aliud eſt q̃ȝ ſolꝰ of/
ferentis ꝓmiſſio.ff.de pollici.l.iij.vt.s̃.
dictũ eſt vi.ꝺ dr̃a inter pactũ et pollici
tationẽ qꝺ dixi.s̃.de pact.et glo. in cle.
vnica de iureiur. in ꝟbo polliceor.

De iure dotium.

De dot. ꝓmiſſione et de priuilegijs
circa ꝓmiſſionem dot. cõpetentibꝰ di/
ctuȝ eſt.ſequitur videre de iure dotiuȝ
.i.de iure qꝺ circa dotes ꝓmiſſas ⁊ pre
ſtitas eſt inductũ quod q̃dem variũ eſt
⁊ de varijs ꝑuilegijs dot.tractatur hic
et in toto titulo.ff. ſol.mat.et.ff.c. Eſt
aũt dos ſm Azo. quod a muliere vel
eius ꝑte marito vel eius ꝑti ꝓpter one
ra matrimonij datur vt ꝑpetuo ſit pe/
nes eum.ff.e.l.i.et.l. ꝓfecticia.⁊.l.etiaȝ
ſed bar. in rubrica.ff.ſo.ma. rep̃hendit
hanc diffinitionem Azo.quia per illaȝ
apparet ꝙ illud quod datur in dotem
ſit dos qꝺ eſt falſum quia dos eſt quod
dam incorporale ſicut hereditas pecu/
lium ⁊c.ff.de impen.l. quod dicit̃.et ibi
tex. et glo.vnde dic ſm bar.ꝙ dos eſt
quoddam ius in ſe continens id quod
a muliere vel eius ꝑte marito vel eius
ꝑti traditur vel ꝓ traditione habetur
ꝓpter onera matrimonij ſuſtinẽda Ita
dicit bar.in.d. rubrica.ff.ſo.ma. qui ex
alijs rationibus ibi impugnat diffini/
tionem Azo.vi.ibi latius.

De rei vxoris actione in ex ſtipulatu actionez tranſfuſa et

de natura dotibus preſtita.

Dictū eſt.ſ. de dotibꝰ conſtituendis ⁊ eaꝝ lucris et damnis. nūc de eo iure.i. actione qua dotes petuntur ⁊ repetuntur et euicte reſartiunt̄ et ꝙ hec olim fiebant actione rei vxorie que ſublata eſt et in eius locū ſubrogata eſt actio ex ſtipulatu de ea videamꝰ et de natura dotibus preſtita exponamus Datur autem actio ex ſtipulatu marito vl' eiꝰ patri al' parti vt dos tradatur. ſi enim a datiōe dos inciperet locum hec actio non haberet. licz quidā dicant contrarium.ſ.titu. proxi.l.i. datur autem cōtra eum vel eam qui vel que promiſit dotem ſiue faciat animo donandi ſiue faciat pro ſe ſiue ſciat ſe non teneri ſiue putet ſe teneri. Item datur predicta actio et ſtipulatu mulieri et eius heredi pro dote ſibi reddenda ſiue ipſa dedit dotē ſiue alia pſona extranea q̄ nō habet ipſam perſonam dotataz in poteſtate nec eam ſibi reddi in continenti paciſcitur. Itē datur hec actio ſoluto matrimonio ad id repetendum quod datum eſt in dotem et ad eius acceſſiones vi.latius in.l.vnica.ꝭ.c.

De pactis conuentis tam ſuper dote quā ſuper donatione ꝑpter nuptias et paraphernis.

Glo.rubrice.continuat.dixit de conſtitione et obligatiōe et actione dotium et donationum propter nuptias ſup quibus quia fiunt quedam pacta de his dicit Eſt autem ſciendum ꝙ nedum ante nuptias licet paciſci ſuper dote ſed etiam poſt nuptias.ff. co.l.i.i.&nſ.ſed hoc non procedit in omni caſu vt hic per Azo. Item poſt diuorciuz fieri poteſt pactum ſuper rebus pdem donat. vel amot.ff.e.ob res Et que dicuntur paraphernalia bona de hoc vi.hic glo. rubrice que dicit ꝙ dicitur a para qđ eſt iuxta et pherna .i. dos quaſi iuxta dotem ſcz ꝙ vxor preter dotem ſecum ducit vt.ff. de iure dot.l. ſi ego.ꝭ.doſ. ⁊.ſ.ꝺ donationibus ante nuptias.l.fi. Et ſic mulier poteſt habere triplicia bona ſcz dotalia Item paraphernalia Item et propria que ipſa ſibi retinet nec dat in dotem nec committit viro iuxta dotem. et hic tractatur de lucris dot. et paraphernalium.de quibus in.l hac lege.ꝭ.c. An autem cōiux propter adulterium amittat bona paraphernalia ſicut dotalia vid. doct.in.c. plerunqꝫ ex̄ de dona.inter vi.et vx.vbi ſz vnā expoſitionem vbi dotaliciuz.appa ret ꝙ ſic vi.ibi latius.

De dote cauta non numerata.

Dictum eſt.ſ.de dote preſtita ſed quia ſepe inuenitur dos cauta a marito qui confeſſus eſt eam ſibi numeratam vel traditam cū non ſit.ponit de dote cauta et non numerata. vel dic de dote cauta a muliere vel eius parte et non preſtita vt verbo cautionis contineat̄ omnis obꝰ qua mulier vl' eius pars tenetur ad dotem numerandam vel preſtandam Dotem enim in quantitatibꝰ facit nūeratio In ſpeciebus autē facit preſtatō nō ꝓmiſſio vl' ſcriptura q̄ntū ad h vt mulieri det̄ repetitio vt.ꝭ.e.l.i. Eſt āt hic fuādū niſi viro poſſit impu tari ſilētiū vt ꝙ tacuit toto tpe mrimonij et eo ſoluto p ānū nec durauit mrimoⁿ bienio.ſi āt dūauit bienio vſqꝫ ad

ānos x. hꝫ vir et ei⁹ heres exceptioneꝫ
non nūerate dotꝭ. vſq; ad tres menſes
ſcꝫ a tpe ſoluti matrimonij cōputādos
ſi āt matrimoniū pluſq; x. ānis durauit
denegat̄ quēla marito et hēdi ei⁹ niſi ſit
minoꝛ xxv. annis tunc eni habet ſpeci/
alem in integrū reſtōeꝫ vt videbꝭ. per
Azo. s. d̄ in inte. rſti. §. nec faciat ꝓ eo.

De donationibus

inter viꝝ et vxoꝛem ⁊ a parentibus in
liberos factis et d̄ ratihabitione.

Glo. rub. ꝯtinuat. dixit. s. de donatꝭ.
ꝓt̄ nuptias q̄ valēt, ꝓt̄ mr̄imoīuꝫ nūc
de ſimplicib⁹ q̄ ꝓt̄ mr̄imonia n̄ valēt
niſi fiant rate ꝑ ꝯfirmationē moꝛtꝭ. vel
aliā. et eſt ratio ꝓhibitiōis mſtiplex. ff.
e. l. i. ij. et. iij. in prin. Et ſciēdū breuit̄ ꝙ
oēs donatiōes ꝓhibent̄ reglarit̄ inter
ꝯiuges ꝯſtañ mr̄imonio ꝑ quā donans
paupioꝛ donatari⁹ efficit̄ locupletioꝛ d̄
quo in. c. fi. eꝫ e. Et ſubijcit̄ in rubca et
a parentib⁹ in liberos factꝭ ſcꝫ donatio
nib⁹. de hoc ſciēdū ꝙ ſicut ꝓhibent̄ do
nationes int̄ ꝯiuges ita reglarit̄ ꝓhi/
bent̄ inter parētes et liberos in ptāte
coꝝ ꝯſtitutos vi. gl. in. d. c. fi. eꝫ e. Fal/
lit regla ſi parēs dōt cā dotꝭ. vel dōtōis
ꝓt̄ nuptias facit. ff. de collꝭ dotꝭ. l. vlti.
Itē cū donat mobilia filiofa. eūti in ca/
ſtra vt. s. fami. hercīſ. l. ſi fili⁹. Itē valꝫ
remiſſio vſuſfruct⁹ ꝑ pr̄eꝫ filio facta in
reb⁹ aduēticijs. Item donatio facta in
alimenta. ff. de bo. q. li. l. añpeñ. al' nō te/
net donatio Et ſubijcit̄ in rubca de ra
tihabitione ꝙ donatiōes ſupdicte rati
ficant̄ qñq; ꝑ moꝛtē donātꝭ. niſi tñ p̄mo
riat̄ donatari⁹ vel niſi tacite vel expſſe
reuocꝫ de quo videbitꝭ. in. d. c. fi.

De repudijs et di-

uoꝛcijs et iudicio de moꝛib⁹ ſublato.

Glo. rub. ꝯtinuat. Omne qd̄ ligat̄ ſo
lubile eſt vt in auc. d̄ nuptꝭ. §. deinceps
et ſic p⁹ ligamīa mr̄imonioꝝ ⁊ de diſſo
lutiōe dicit. Eſt āt repudiū renūciatio
ab vxoꝛe miſſa marito vel eꝯ qua mitt
tens cōditioni alteri⁹ petit renunciari
ꝓprie tñ repudiū dr̄ int̄ ſponſas vi. gl.
rubrice. ff. de diuoꝛ. que hoc tenet Ind̄
dicitur libell⁹ repudij ſcriptūa in qua
alter alteri⁹ conditioni renūciat. In li
bello auteꝫ repudij hec ſcribebant̄ ſcꝫ
res tuas tibi habeto vel res tuas tibi
agito nec tamen poteſt mulier mittere
repudiuꝫ niſi cauſa approbata. vt ſi foꝛ/
te marit⁹ pꝛopter naturalem imbecil/
litatem minime coire poſſet Diuoꝛtiū
vo ſm gof. et hoſt. in ſuꝫ. e. ti. §. i. eſt int̄
virum et mulierem legitime facta ſepa
ratio. Et dictū eſt diuoꝛciuꝫ a diuoꝛci/
ando ꝙ in veritate duerſe ſunt mētes
diuoꝛciatoꝝ que pꝛius erant cōiuncte.
quare etiam repudiū dici ſolet. vel dici
tur diuoꝛcium quia in diuerſas partes
eunt qui diſcedunt. ff. de vꝫ. ſig. l. inter
ſtupꝛum. §. diuoꝛcium. De iudicio eniꝫ
de moꝛibus ſublato non reſtat tractare
quia ſublatū eſt. ff. e. l. vl. §. vl. Si queras
qd̄ fuerat iudicium dic tale fuiſſe ꝙ li/
cet maritus vxoꝛi vel eꝯ pꝛopter vnū
maluꝫ moꝛeꝫ non poſſet repudiuꝫ mit/
tere tamen pluribus coadunatꝭ. et con
iunctis poterat ſoluere matrimonium:
puta ſi ſingulis diebus erat ebꝛia Iteꝫ
in lecto ſolita erat ſtertere al' ſtercoꝛa/
re ſic q; cantabat vtroq; modo vel ſimi
lia faciebat pꝛopter que conuicta fieri
poterat diuoꝛcium.

Soluto matrimōio

quemadmodū dos petatur.

Glo. rubꝛice continuat. de diſſolutio/
ne matrimonij dixi poſt quam dos re/
petitur ſic de hoc dicamus et dic petat̄
id eſt repetat̄ ſic. ff. de pig. ac. l. petenti.
Et ſciendū ꝙ ſoluto mr̄imonio moꝛte
alteri⁹ vel diuoꝛtio dos reuertit̄ ad vx

orē ꝫ donatio ꝓpt nuptias ad vir̄ niſi
eēt pactū factū de lucrāda dote. Et tra
ctat actiōe ꝺ ex ſtipulatu q̄ hodie ꝯpe/
tit vxori ꝓ dote reſtituēda et quō ꝑ re
ſtitutionē dotꝭ. vxori facte. cōſtāte ma/
trimonio marit⁹ nō libeātur niſi in cer
tis caſib⁹ vt qñ mulier vult emere me
liores res ꝓ dote vel vir ei⁹ eſſꝫ luſor
vel ipā vellet prēꝫ vel fr̄eꝫ de vincul̄
redimere vi. in. l. q̄uis. ff. e. et in. l. vbi. s̄
de iure do. et in. l. ſi conſtāte. ff. e.

Si dos cōſtante
matrimonio ſoluta fuerit.

Gl. rub. cōtinuat. ꝙ nō ſolū ſoluto mr̄i
monio reddit̄ dos vt. s̄. ti. i. ꝫ etiā durā
te q̄nq̄ꝫ ideo de hoc dicit In q̄ dic ꝙ cō
ſtāte mr̄imonio marit⁹ dotem reſtituit
ex cauſa ncāria q̄nq̄ꝫ vt ſi marit⁹ fit nō
ſoluēdo q̄nq̄ꝫ ex cā ꝓbabili vt in caſib⁹
enūeratꝭ. ff. de iure do. l. mut⁹. §. manēte
ff. ſo. ma. q̄uis ⁊. l. ſequēti. quādoq̄ꝫ ſine
cauſa reddit̄ vt in hoc titulo et tunc ꝙ
donatio preſumit̄ reddit̄ viro ita dicit
gl. rubrice hic.

Ne fideiuſſores vel
mandatores dotium dentur.

Rubrica p̄t allegari ꝓ lege Et vult ru
brica ꝙ vir nō dꝫ ſatiſdare. i. cautionē
vel fideiuſſores dare vxori ꝓ dote cō/
ſeruāda nec vxor dꝫ poſtulare cautiōeꝫ
a viro ꝓ ꝯſeruāda dote. l. i. et. ij. ſ. e. Rō
ponit̄ in tex. l. ij. p̄alle. ne gñetur inter
eos cā ꝑfidie ⁊ diſcordie. nā ſi mulier ſe
et corp⁹ ſuū credendū marito exiſtia/
uerit a fortiori et dotē credere An ma
rit⁹ poſſꝫ huic fauori renūciaē dic vt di
xi. s̄. in prin. ibi 3° ſciendū De mā huius
tituli vi. gl. i. in. l. i. et ibi doct. ſ. e.

Rerum amotaruꝫ
Plene dictū ē de dotꝭ ꝓmiſſiōe ꝫ ꝙ
in ea ſepe rer̄ amotar̄ obijcit̄ ꝯp̄ēſatio
vt. ſ. e. l. i. ſupponit de rer̄ amotiōe ⁊ ea
ruꝫ actiōe q̄ dr̄ rer̄ amotar̄ Et dat̄ h̄
actio ꝯiugi cui⁹ res amote ſūt ab alt̄o
et hēdib⁹ ei⁹. ff. e. l. mulier. et. l. marcell⁹
. i. R̄. et. l. ſi mulier. §. vl. Et dat̄ ꝯ amo/
uēteꝫ ꝯiugē quōdā ſiue ex perſona ſua
ꝯueniat̄ ſiue ex ꝑſona alteri⁹. puta ſerui
vl̄ alteri⁹ cui extitit hēs ⁊ venit in hac
actiōe r̄ſtō rei Itē intendit̄ ſoluto mr̄i
monio ꝫ ſi pendēte iudicio reintegrat̄
mr̄imoniū ſoluit̄ iudiciū rer̄ amotaruꝫ
Et gñalit̄ vbi ꝯ extrneū daret̄ actio fur
ti ibi int̄ ꝯiuges dat̄ actio rer̄ amotar̄
et hoc fauore mr̄imonij dūmō tñ alia
ꝯcurrāt ſcꝫ ꝙ amotio eſt facta ꝯſtañ ma
trimonio et cā diuorcij et ſecutū ſit di/
uortiū vel qꝺ fiat cauſa ſꝑate mortꝭ. et
ſequat̄ mors. ff. e. l. ſi mulier. et. l. rerū q̄/
dē. ſi āt p⁹ diuortiū vl̄ ſolu^m mr̄imoniū
q̄ndā vxor viri res amouerit ꝯueniret̄
actiōe furti. ff. e. l. et ideo.

Ne pro dote mulie/
ri bona quondā mariti adijciant̄.

Pōt allegari ꝓ lege et ē rō ꝙ mulier
hꝫ actionē ex ſtipulatu ꝯ hēdes mariti
ꝓ dote reſtituēda a q̄ dꝫ conſeq̄ reſtōeꝫ
dotꝭ ſi tñ vir deceſſerit nullo herede re
licto et maxime q̄ nō ē idone⁹ tūc cōſu
lit̄ mulieri. l. vnica. ſ. e. vt poſtulꝫ ſe mit
ti in poſſeſſionē bonor̄ hēditarior̄ ſic
et facēt q̄libꝫ creditor vel intentando
ꝑſonalē actionē vel intentādo hypote
ticariā cū bona mariti q̄ndā tacite ſint
ei obligata ꝓ dote. ſm gl. in. d. l. vnica.

De fundo dotali.
Gñalit̄ ꝺ dotib⁹. s̄. dictū ē ⁊ ꝙ fūd⁹ do
tal̄ ꝑuilegio munit̄ dicam⁹ ꝺ fūdo dō/
li ſcꝫ q̄s ipē ſit et qñ et q̄ ꝑuilegio gau/
deat Eſt āt p̄diū dotale cū iſta duo cō/
currūt ſcꝫ ꝙ mr̄imoniū ꝯtꝺum ſit et tra
ditio p̄dij interuenit nec diſtingue p̄diū
vrbanū vl̄ ruſticū vl̄ vtr̄ ſit totū datū
vl̄ ps. ff. e. l. dōle p̄diū. i. R̄ ⁊. §. i. ⁊. §. dōle
Itē dotalis eſt ille q̄ eſt inextimatus

Extimatus ei nō eſt dotalis ſ3 empti/
ti⁹.s̄.de rei vx.acti.l.vnica.§.et cu3 lex
niſi ita eſſ3 eſtimat⁹ vt appeat q̄nti eſſ3
deterioꝛ nō vt pꝛeſtaret eſtimatio vel
niſi eſtimat⁹ eſſ3 vt mulierl eſſ3 electio
petat fundū ant p̄ciū.ſ.e.l.i.et ibi glo.
Eſt āt puuilegiū fundi dotalis ꝙ alie/
nari nō p̄t niſi ex ncitate ꝛ alijs cauſis:
de hoc et alijs puuilegijs vi.h̄ p Azo.

Diuoꝛtio facto apđ

quē liberi moꝛari vel educari debeant

Quia diuoꝛtio facto ſepe q̄rit de fi/
lijs apud quē debeant moꝛari vel edu/
cari ideo de hoc ponit. Ad queſtione3
rubꝛice rn̄de ꝙ regulariter mīoꝛes tri/
ennio debent apud matrē educari mai
ioꝛes apđ patrem ſed interdū iudex ex
timat apud quē ꝯmodius moꝛentur vt
tn̄ poſt trimatū etiā apud matrem ex/
penſis patris alantur.ſ.e.l.i. De mā qđ
hodie ſeruandum eſt vi.in auc.hic poſi
ta et in.c.ſi.de conuerſi.in ſi.et in.c.cu3
haberet ex̄ de eo qui dux.in ma. quam
pol.p adult. ¶ La parentibus.

De alendis liberis

Dictū eſt.s̄.de liberl apđ que3 moꝛen
tur et nutriantur vn̄ occaſione ſumpta
generaliter dicit de liberis alendis. et
circa hoc ſciendū liberi parentes et pa
rentes liberos tenentur alere et om/
nia onera inuice3 ſufferre non tn̄ eris
alieni.ff.e.l.ſi quis a liberis.§.non tm̄ ꝛ
§.parens.de quo vi. hic Azo. late di/
ſtinguentem inter legitimos et illegi/
timos.

De concubinis.

Dictum eſt.s̄. de nuptijs per quas
copulantur nobis vxoꝛes et de legiti/
mis filijs natis ex eis.videamus de cō
cubinis ex quibus naſcuntur filij ba/
ſtardi. Et eſt ſciendum ꝙ de iure ciuili
concubinatus eſt permiſſus dūmodo
ea3 habeat cum qua matrimoniu3 con/
ſiſtere poteſt vt in auc. vt lic3 ma.§.ad
hoc. Item nullus poteſt habere plures
concubinas ſed vnicam et in domo et
indubitato affectu coniūctā vt in auc.
quibus mo.nā.effi.ſui.§.ſi quis autem.
Et qui ſunt coitus đ iure ciuili puni/
biles vi.glo. in.l. ſi qua illuſtris.ſ. ad
oꝛphi. De iure āt canonico pꝛohibitus
eſt omnis coitus pꝛeter vxoꝛium cum
talis acceſſus ſoluti a ſolutā eſt peccatū
moꝛtale vt eſt tex.et glo. in clemen.ad
noſtru3 de hereticis. et in.ca.nemo ſibi
blādiat .xxxij.q.i.

De naturalibus li-

beris et matribus coꝝ ex quibus cau/
ſis iuſti efficiantur.

Quia ex concubinis filij naſcunt natu
rales de naturalibus filijs videamus
et de matribus coꝝ ſc3 q̇ dicant natu/
rales et q̄ntū poſſit eis relinqui vel in
ter viuos vel in vltīa volūtate quoq̄
titulo dari et poſtea qb⁹ ex cauſis libe/
ri naturales efficiant ſui.i. redigant in
ptātē parentū et de hoc tractat in auc.
q̇.mo.nā.effi.ſui coll'.vij. vel fiāt ltīmi
ſucceſſoꝛes pr̄i et ſi nō redigant in ptā/
tem parentū eis viuētib⁹ et de hoc tra
ctat in auc.q̇ mo.na.effi. legit Et de h̄
ſciendum ꝙ filioꝝ alij ſt nāles ꝛ ltīmi
vt q̇ naſcunt ex ltīmo mr̄imonio Alij
ſūt ltīmi tm̄ vt adoptiui Alij nāles tm̄
vt nati ex ꝯcubina vnica in auc.q̇. mo.
na.effi.ſui.§.palā eſt. Alij nec3 natura/
les nec3 ltīmi vt q̇ ex illicito ꝛ dānato
coitu nati ſt in auc.vt lice.ma.ꝛ auie.§.
vl.ꝛ vi.in.c.tāta.q̇ fi.ſunt le.in.c.p ve/
nerabilē.ex̄ e.ti.circa.fi. Succedūt aūt
iſti filij nāles tm̄ ex teſtō ꝛ ab īteſtato
et ſi pr̄ coꝝ h3 nāles ꝛ ltīmos filios vl'
nepotes p̄t illis dare vl' relinq̄re vna cū
mr̄e coꝝ vnā vnciā et n̄ vlt' vl' ſoli ꝯcu
bine ſemi vnciā et nō vltra. vltra datū
applicatur legitimis filijs ꝛ nepotibus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſi ãt nõ habeat nãles et ltĩmos ʒ aſcen
dentes.relicta ltĩma aſcendentib⁹ reli/
quũ diſtribuere pt ĩ nãles . ſi ãt neqʒ a/
ſcendentes neqʒ deſcendentes hʒ totũ
pt relinquere naturalib⁹ tm̃ et eos in/
ſolidũ heredes inſtituere Ab inteſtato
ãt ſuccedũt iſti naturales vna cũ mre
viriliter in duas vncias patre ſĩbe ſi
pr̃ nõ habeat ltĩmos vel ltĩmã ꝯiugem
ſicut ãt et in q̃ntũ et qñ ſuccedãt liberi
naturales parẽtib⁹ ita ⁊ ĩ tm̃ et totiẽs
debent ſuccendere pn̄tes naturales fi/
lijs naturalib⁹ vt par pietas fuer̃ eis
et que dicta ſũt de nãlib⁹ filijs et de na/
turalib⁹ nepotib⁹ et ꝓnepotib⁹ fuãda
ſũt Et q̃d de concept̃l.ex dãnato coitu
vi.hic Azo. Et quõ iſti naturales effi/
ciunt̃ iſti.i.ltĩmi vi. Inſt̃l ꝺ nup.in fi. et
Inſt̃l.de here.q ab inteſt.defe.§.i.et in.c
tãta.q fi.ſunt le .et in.c.p venerabilem
e.ti.et vi,in auc.q.mo.na.effi.ſui.§.vl.⁊
vi.l.i.ꝭ.c.vi.de mã lati⁹ in iurib⁹.s̃.alle.

De tutela teſtamentaria.

Glo.rub.cõtinuat.dixit de ꝯctib⁹ nũc
de q̃ſi.vel ſic dixit qualiter viuens pat
conſulat filijs in alendo. nũc q̃lr̃ mo/
riens in tutelis Et pmo ſciendũ quid
ſit tutela Eſt aũt tutela vis et ptãs in
capite libero ad tuendũ eũ q ꝓpter eta
tem ſe defendere neq̃t iure ciuili data
ac pmiſſa Inſt̃l.de tute.§.i.⁊.ff.de tute.l.
.i.Et dicit̃ tutela a tuendo Iñ et tuto/
res q cã vim et ptãtez habent q̃ſi tuto
res et defenſores ſicut editui dicunt̃ q
edes tuent̃.ff.de tute.l.i.Inſt̃l. de tute.
§.i.Et dr̃ teſtamẽtaria tutela q dat̃ ĩ te
ſtamẽto quã dat parẽs ſuis liberis ĩpu
berib⁹ in ſua ptãte cõſtitutis ſi p⁹ mor
tem ſuam nõ ſunt in alteri⁹ ptãte reca/
ſuri Inſt̃l.de tute.§.pmiſſum.

De confirmando tutore vel curatore.

Qm̃ in teſtamẽto ſepe cõtingit tuto
rem inutiliter dari ideo op⁹ eſt cõfir/
matione.idcirco poīt de cõfirmãdo tu/
tore Sciendũ eſt dationẽ inutilez eſſe
propter pſonã dantis qñqʒ vt ꝙ pupil/
lum in ptãte non habeat cui dedit tuto
rem Itẽ tutor debet cõfirmari vt ſi pr̃
dederit filio emãcipato Itẽ ſi mater de
derit Itẽ ſi pr̃ dederit filio nãli tantuz
q̃ntũ ad res q̃s dederit ei pr̃ vſqʒ ad le
gitimũ mo^m^ .ꝭ.e.l.vl. de his vi.in inſt̃l.
de tu.§.pmiſſuz vſqʒ ad fi. ⁊ ibi gloſas.

De ltĩma tutela.

Dictũ eſt.s̃. de teſtamentaria tutela
ſed quia deficiente tutela teſtamẽtaria
ſuccedit ea q dr̃ ltĩma de qua videam⁹
q̃b⁹ deferat̃ et qñ et qꝺ ſit eius officiuz
De hoc dicendũ ꝙ ltĩma tutela defert̃
ex ꝟb et mẽte legl.xij.tab, agnat̃l. Sũt
ãt agnati q p viril̃ ſexus pſonas agna/
tionẽ iũcti ſunt q̃ſi a pr̃e ꝯgnati veluti
frater ex eodẽ pr̃e nat⁹ frĩs fili⁹ nepos
ve ex eo At q p feminini ſexus pſonas
iungunt̃ ꝯgnatione nõ ſunt agnati ʒ
al̃ naturali rõne ꝯgnati Itaqʒ amite
tue fili⁹ nõ eſt tibi agnat⁹ ʒ ꝯgnat⁹ et
inuicẽ tu illi eodem iure ꝯiũgerl. ꝙ qui
naſcunt̃ pr̃is non mr̃is familiã.i.agna/
tiuã ꝯgnationẽ ſequunt̃ vt Inſt̃l.e.in.i
ſ̃c.et.ff.e.l.ſi vir.et hoc ꝓcedit iſto iure
ſed iure autenticoꝝ vocãtur tam ad tu
telã q̃ʒ ad ſucceſſionez eq̃liter cognati
et agnati in auc.de here.q ab inteſt.de/
fe.§.ex his Itẽ ex ſn̄ia legl.xij. ta.vocã
tur ad tutelã libertoꝝ pr̃oni coꝝ Inſt̃l.
de le.pa.tu.p totũ. Itẽ ex int̃pretatiõe
parẽtes ad tutelã filioꝝ emãcipatoꝝ
Inſt̃l.de le.paren.tu. p totũ.

Qui petãt tutores vel curatores.

Dictũ eſt.s̃.de tutela teſtamẽtaria ⁊ ltĩ
ma ſequit̃ videre de datiua ʒ ꝙ datio/
nem tutoris a iudice interponendam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

p̄cedit petitio tutorl. p̄mo videdū eſt ꝺ
his q̄ petāt tutores Et circa hoc tenē/
dū ꝙ petūt q̄dā ex neceſſitate. vt oēs q̄
pn̄t impuberi ſuccedē etiam mater im/
puberl nā ſi iſti ſpōte nō coacti n̄ peti/
erint impuberib⁹ tutores idoneos ius
nō hn̄t vēdicādoꝝ bonoꝝ impuberl. ex
teſtamento. puta pupillari ſubſtitutio/
ne vel fideicōmiſſaria. vel ab inteſtato
ſi moriat̄ i pupillari etate. l. cū a mr̄ib⁹
.ſ.c. Qꝺ dictū ē in tutorib⁹ et curatori/
b⁹ ipubeꝝ eſt intelligēdū vel furioſo/
rū vel ventris curatorib⁹. et iponit̄ p̄/
dicta pena his q̄ ꝓximi ſunt. impube/
ri i ſuccedēdo et ſuccedēt ſequētes fiſ/
co excluſo. ff. ad tercu. l. ij. §. ſi mater. ⁊. §.
vl. et de le. here. l. ſciant .ſ. ad terculi. l.
matres. et. l. oēm Itē liberti impuberl.
ex neceſſitate petūt ei tutorē Itē ex ne
ceſſitate petūt ſibi curatoēs adoleſcen
tes in lite Inſtl. de cura. §. inuiti. Item
impuberes in omni negocio p̄terꝙ in
lite niſi forte ſit lis agenda cū tutore. ff.
de tute. l. q̄ habet. §. ſi pupill⁹. et. §. idem
Itē ſunt alij q̄ petūt ex volūtate tuto
res vt cognati et affines et familiares
parentū et amici coꝝ et educatores pu
eroꝝ. ff. e. l. greca. §. ſi minores.

Ubi petantur tutores vel curatores.

Et dic ad queſtionē rubrice ꝙ in eo lo
co petendi ſunt tutores vel curatores
minorib⁹ vn̄ ipi minores ducūt originē
vel ex ꝑſona ſua vel ex ꝑſona pr̄is vel
ſi t vulgo concepti eſſent ex ꝑſona mr̄is
Itē et in eo loco vbi ſūt coꝝ faculta/
tes .ſ. c. l. vnica. ꝫ ſi alibi cōſtituerūt do/
miciliū tn̄ mḡratus originis p̄t eis da
re tutores et ſic licꝫ quo ad alios ſorti/
antur foꝝ rōne domicilij nō tn̄ q̄ntuꝫ
ad tutele dationē. ff. de tu. et cura. datl.
ab his. l. i. §. ꝙ et vi. gl. in. ꝺ. l. vnica.

De tutoribus et curatoribus illuſtrium vel clariſſimarum perſonarum.

Tractat hic qui et qualiter pn̄t dare
tutores illuſtribus et clariſſimis per/
ſonis de quo vi. l. i. ⁊. ij .ſ. c.

Qui dare tutores vel curatores et q̄ dari pn̄t vel non.

Quia dictū eſt ꝺ lrima tutela et etiā
de petitione datiue ⁊ de datiua in ſpe/
cie quadā ſcꝫ de tutela illuſtriuꝫ ꝑſona
rum ſequit̄ vt generalit̄ de tutela da/
tiua videam⁹. i. de tutoribus ꝑ iudices
conſtituendis Et tractat hic q̄ iudices
pn̄t dare tutores ꝺ quo vi. etiā Inſtl. ꝺ
atti. tuto. Et qui pn̄t dari Et ſcienduꝫ
ꝙ quicūꝙ impedit̄ eſſe tutor teſtamē/
tari⁹ p̄ter clericos et p̄ter matrem im/
puberl. nec p̄t eſſe datiu⁹ tutor vl̄ cura/
tor. ꝫ non eꝯ vi. hic Azo. Fit aūt h̄ da/
tio tutorl. vel curatorl. a iudice pure vl̄
ſimpliciter nō in diē vel ſub conditiōe
eſt eni hic act⁹ lrim⁹ q̄ non recipit dieꝫ
nec conditioneꝫ. l. act⁹. ff. de re. iurl.

Quando mulier tutele officio fungi poteſt.

Et reſponde queſtioni rubrice ꝙ regu
lariter femina non p̄t eſſe tutrix ꝙ hoc
officiū virile eſt .ſ. c. l. i. ff. ꝺ regu. iurl. l. ij
Mat̄ tn̄ et auia p̄t eſſe tutrix. et hodie
p̄fertur omnib⁹ tutorib⁹ lrimis et dati
uis ꝫ non teſtamentarijs et ꝑmittit̄ ma
tri et auie ſubire tutelaꝫ ſm ordinē vt
p̄mo mat̄ poſtea auia admittat̄ nec ha/
bet neceſſe iurare ꝙ nō ꝯuolet ad ſecū
das nuptias ꝫ debet renūciare nuptijs
ſecundis ſimplici ꝟbo ⁊ auxilio ſenat⁹/
conſulti velleiani et omni alio auxilio
vt ſi forte qn̄ꝙ actione tutele ꝓ pupil/
lo ſe obligauerit nō iuuet̄ alioquin ho
mines nō ꝯherent cū ea qꝺ nocēt pu/
pillo nec repellit̄ mater vel auia a tute
la licꝫ ſit debitrix pupilli vel creditrix
et manet debitū in ſua natura ſi tamen

tonolauerint ad ſcḋa vota expellunt̄ a tutela ſalua miorib⁹ omni iuri.cautela. vt in auc. vt ſine ꝓhi.ma.debitri .coll'. vij.et de he͞.ab inteſt·§·ex his.nā et res mariti ſui et ſue tacite ſt̄ obligate impuberi.j.e.l.ij.vi.in.c.ex pte ex̄ de ap.

In quibus cauſis

tutore͞ hn̄ti tutor vel curator dari pt.

Et dic ꝙ regl'arit̄ hn̄ti tutore͞ n̄ dat̄ tutor.fallit tn̄ qn̄qꝫ regl'a Ecce ſi tutor ad hoſtes trāſfugit vel etiā trāſmiſſus eſt.ff.de tute.l.ſi qs tutor Itez ſi tutor eſt abſens cauſa reipublice.ff.de ſuſpec. tu.l.iij·§·ſi quis.

De adminiſtratiōe

tutoꝝ vel curatoꝝ ⁊ de pecunia pupillari fenerāda vel deponenda.

Dictū eſt q̄liter creent̄ tutores vel curatoe͞s ſꝫ ꝙ paꝝ eſt tutore͞ creari niſi et creat⁹ admiſtret.iō poit de admiſtratiōe tutoꝝ vel curatoꝝ et pecunia pupillari fenerāda vel deponēda Item ꝑ que͞ tutor cogat̄ admiſtrare et q̄liter et quō debeat admiſtrare de qb⁹ vi.h per totū diſcurſuz hui⁹ tituli. Itē dz pecuniā pupillare͞ tutor depone͞ ſi tāti ſumma colligi pt vt ager poſſet ꝯpari. ſi āt nō eſt tāta ſūma ceſſabit depoſitio pecunie niſi tutores videant̄ eſſe ſuſpecti Itē dz fenerare pecuniā pupillare͞ idoneis hoib⁹ qđ ſi nō faciat cū poſſit noluit creat⁹ tenet̄ tutor ad vſuras p⁹ ſex mēſes vt.ff.e.l.ſi tutor ꝯſtitut⁹.n̄ noluit creat⁹ tenet̄ ad vſuras p⁹.ij.menſes qđ ſpaciū nō tribuit̄ his q̄ n̄imos pubeꝝ vel adoleſcentiū in vſ⁹ ſuos clā ꝯuerterūt.hi ei ſtati tenent̄ ad vſurā centeſimā ſi āt cōuerterūt palā tenent̄ ad pupillare͞.ff.e.l. tutor q̄·§·vſuras.

De periculo tutorū

vel curatorum.

Hic tractat qn̄ ad tutore͞ vel curatore͞ incipiat piculū ꝑtine͞ Et ſciendū ꝙ oe͞s tutoe͞s q̄ geſſerūt tenent̄ in ſolidūz niſi facta fuerit tutele diuiſio vt.j.ꝺ diuide͞. tu. Ad tutoe͞s āt ꝑtine͞t picula q̄ ꝯtingūt coꝝ dolo culpa lata vl' leui intuiente vt.j.arbi.tu.l.quicq̄d.piculū caſus fortuiti n̄ ꝑtinz ad tutoe͞s .l.ſi res et.l. tutoribus.j.e. Et pertine͞t pericula ad tutores vſqꝫquo finiat tutela.

Quādo ex facto tutoꝝ vl' curatoꝝ miores age͞ vel cōueniri pn̄t.

Quia ſepe q̄rit̄ an ex fcō vl' admiſtratione tutori.vel curatori.pupill⁹ vl' adult⁹ age͞ vl' ꝯueiri poſſz iō hāc p⁹ ſupiores poit Circa h dice͞dū ꝙ vtilis actio pupillo ꝯpetit ex ꝯ̄ctu q̄libz inito cum tutore͞ i reb⁹ pupillarib⁹ vl' noie pupilli ad vtilitate͞ ei⁹ ⁊ n̄ al'.j.e.l.ij.et vl. Itez ex eo qđ fecit tutor ꝯuenit̄ pupill⁹ .nā finita tutela trāſeūt in pupillū actiōes que cōpetebāt in tutore͞.j.e.l.i.

Si ex pluribus tutoribus vel curatorib⁹ omnes vel vn⁹ agere vel conueniri poſſint.

Si pl'es ſt̄ tutoe͞s etiā vn⁹ ſol⁹ agit et cōuenit̄ noie pupilli niſi diuiſa adminiſtratio.j.e.l.i.⁊ ij.vbi ce͞ vi.g.qn̄qꝫ tn̄ neceſſe e͞ oe͞s tutoe͞s ꝯſentire vt cu pupill⁹ dat̄ in adoptione͞.j.de au.pſt.l.vl.

Ne tutor vel curator vectigalia ꝯducat.

Pōt allegari ꝓ lege.et e͞ rō ꝙ oia bō ꝯducent.l.a fiſco ſt̄ obligata ei vt.j. in q̄ cau͞ pig.ta. ꝯ̄hi.l.i. et pus erant obligata pupillo de admiſtratiōe tutele vl' ꝓ officio ſic ꝙ incurreret tutor crimen ſtellionat⁹.ff.de pig.vel tutor·§·ꝯtraria Itē icurrit crime͞ falſi ⁊.ff.ad le.cor.de fal.l.i·§·tutores et·§·ide͞ pncipes ⁊.j.e.l. vnica iūct.gl. Ctore q̄ ſatis n̄ dedit.

De tutore vel cura-

Circa iſtū titulū. nōndū ꝙ tutor teſtamētari⁹ et dat⁹ cū inq̄ſitiōe nō ſatiſdat vt Inſti. de ſatiſ.tu.et h ſꝫ ltim⁹ tu/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tor tenet ſatiſdare ⁊ ſi ñ ſatiſdederit ge
ſta per eũ ñ valẽt.ſ.e.l.in dubiũ ¶ Crib⁹.

De ſuſpectis tuto=

Quia tutores fraudulenter verſant quãq3
et ſuſpecti ſũt ĩ admĩſtratiõe poĩt de ſu/
ſpectꝭ.tutorib⁹ Eſt ei ſuſpect⁹ tutor qui
morib⁹ talis eſt vt ſuſpect⁹ ſit. enĩuero
tutor vel curator q̃uis paup ẽ.fidelꝭ tñ
et diligẽs.remouẽd⁹ nõ eſt/ q̃i ſuſpect⁹
Inſtꝭ.e.§.vl.ſ.e.l.i.⁊.l. ĩ poſtulandis. ſic
ẽ tutorẽ ſuſpectũ nõ facultates ſ3 frau/
dulẽta vꝭ callida ↄuerſatio in reb⁹ pu/
pillarib⁹ ↄmẽdat. ¶ tore vꝭ curatorẽ.

De in litẽ dãdo tu=

Qm̃ litꝭ. occaſiõe ↄtigit aliquẽ ↄſti/
tui tutorẽ vel curatorẽ.iõ de h̃ poĩt Et
vi.gl.rubce q̃ dicit ꝙ oli3 tutor dabat
ad litẽ hodie curator vt inſtꝭ. ꝺ auto.tu.
§.fi.⁊ iõ de vtroq3 dicit.vel dicẽ gl.cor/
rectiue legi rubricã vt curator detꝭ q̃ et
tutor a tuẽdo dicat ñ aũt ſit vere tutor
cũ certe rei nõ dat tutor Inſtꝭ. qui da.
tu.poſ.§.certe. ¶ tatem ꝓmiſerit.

Si mater indemni=

Qm̃ m̃res pupillor ſepe indemnita
tẽ ꝓmittũt iõ q̃d iurꝭ.ſit ſr̃ eos poĩt ſci/
endũ ẽ igit ꝙ mr̃ q̃nq3 ꝓmittit indẽni/
tatẽ pupillo ꝺ eo qꝺ ſibi dñt vel debe/
bũt tutores ⁊ tũc ẽ intcẽſſio et iuuat
mulier p vellcianũ ſicut dĩ p to^m titulũ
.ff.⁊.C.ad vellei.ſi ꝟo ꝓmitteret indẽ/
nitatẽ pupillo de eo qꝺ pupill⁹ debebit
tutori nõ ẽ intcẽſſio ꝙ ꝓ eodẽ apꝺ eũ
de3 nẽo fideiubere p̃t.ff.ꝺ fideiuſ. vrã/
ni⁹ Idẽ q3 ẽ ⁊ ſi ꝓmittat indẽnitatẽ tu
torib⁹ ꝺ eo qꝺ dñt vꝭ debebũt pupillꝭ.ff
ad velleia.l.q̃uis.§.ſi mulier.ſi ꝟo tuto/
rib⁹ ꝓmittat ĩdẽnitatẽ ꝺ eo ꝙ pupill⁹
deb3 vel debebit eis/ iuuat p vellcianũ
ꝙ ẽ intcẽſſio niſi decreto iudicꝭ. p̃iculũ
ad eã p̃tinere ſit dictũ.ſ.e.l.vl. Itẽ ſi mr̃
vel alia mulier ꝓmittat ĩdẽnitatẽ ꝺ eo
qꝺ ipa admĩſtrauit ñ iuuat.ſ.e.l.q̃dã.

Si cõtra matris volũtatẽ tutor dat⁹ ſit.

Et dic ꝙ dat q̃nq3 in teſtamẽto q̃nq3
a iudice tutor ↄ̃ vltia3 volũtate3 m̃ris
pupilli ĩ qb⁹ caſib⁹ poti⁹ arbitrio m̃ris
ſtat q̃3 iudicꝭ vꝭ p̃ris qꝺ ẽ mirabile ſ3 h̃
ſicut et alꝭ potior ẽ ↄditio ꝓhibentꝭ.ff.
coĩ diui.l. ſabin⁹. ¶ btatẽ adſit tutor.

Ut cẽ pupilli p⁹ pu=

Lic3 tutela pubertate finiat vt inſtꝭ.
q̃.mo.tu.fi.ĩ p̃n.tñ rõe ↄtiguitatꝭ. ⁊ ↄiũ/
ctiõis p⁹ pubertatẽ q̃ añ erãt inchoata
tenet ↄſũmare tutor puta ꝓuocationẽ
exercere ſi tñ ĩ curatores nõ ſit trãſlata
geſtio.ſ.e.l.vnica ⁊ admonere d3 adul/
tũ vt ſibi curatorẽ petat.ff.de adminiſ.
tu.l.ita. ¶ re negocia geſſit.

De eo qui pro tuto=

Sepe eĩ accidit vt gerat q̃s negocia
ĩpuberꝭ.tã q̃3 tutor ñ tñ ꝟe tutor ẽ ⁊ iõ
ꝺ eo poĩt et ꝓtutor ẽ/ vna dictio.p tu
tore ãt gerit negocia q̃ munere tutorꝭ.
fũgit in re ĩpuberꝭ.ſiue putet ſe tutorẽ
ſiue ſcit ſe nõ ẽẽ tñ fingit ẽẽ.l.i.§.i.ff.e.
et viꝺ qꝺ ibi dixi. ¶ tur.

Ubi pupilli educẽ=

Et rñde q̃ſtioni rubrice ꝙ p⁹ apꝺ ma
trẽ educari d3 niſi vitricũ ſupinduxe/
rit.l.i.et.ij.ſ.e.alꝭ iudex arbitrabit et cõ
ſidẽabit ne educet apꝺ illũ q̃ pudicicie
vel vite ei⁹ inſidiet vt ſũt illi q̃ dñt ſuc/
cedere pupillo vi.in alle.l.i.et.ij.⁊ in.c.
cũ haberet ex̃ de eo q̃ dux. in ma.

De alimentis pu=
pillo preſtandis.

Ne tutores vel curatores apꝺ iudicẽ
ↄuerſiã habeãt q̃ſi ãpli⁹ dederunt noĩe
alimẽtor q̃3 patiat pupilli ſſba poſtulãt
vt arbitrio pretorꝭ. alimenta ꝓ mõ fa/
cultatũ pupillis vꝭ iuuenib⁹ ↄſtituant.ſ.
e.l.i.et vl.et d3 cõſidẽari an pupill⁹ ſit

egen⁹ an diues vel an mediocris:

Arbitrium tutele.

Dictū.ē.s.de ꝯstitutōe tutoꝝ et coꝝ admīstratione ⁊ varietate et satisdati/one sequit̄ videre de arbitrio tutele.i. actiōe tutele subaudi directa nā ꝺ ꝯria tractat̄.ꝭ.de ꝯri.iudi.tu.Et dat̄ actio tu tele directa pupillo ⁊ ei⁹ hēdi.ƺ pupillo dat̄ cū ꝑuilegio vt ꝑferat̄ alijs credito rib⁹ chirogꝑharijs. hēdi dat̄ sine ꝑuile gio.ff.de admīstra.tu.l.ex ꝑlib⁹ Et dat̄ ꝯ tutorē q̄ndā ⁊ ei⁹ hēdes.ꝭ.e.l.pe. Itē veniūt ī hāc actionē res mīorl.⁊ res cō ꝑate pecūia mīorl.ꝭ.e.l.curator. Itē et veniūt reliq̄.i.debita ex admīstratione mala vl̄ dicunt̄ reliq̄ q̄ supſt̄ apꝺ tuto rē ex reb⁹ admīstratiōis.ꝭ.e.l.tutorē.ff. e.l.luti⁹.i.ſꝫ.

De diuidēda tutela

⁊ ꝑ q̄ ꝑte q̄ſqꝫ tutor cōueniatur.

Sepe ꝯtigit tutele admīstrationē di uidi int̄ tutores Iōqꝫ poit̄ de diuisiōe tutele ⁊ ꝑ q̄ ꝑte q̄ſqꝫ tutoꝝ ꝯueiat̄ Sci endū ē ꝙ̄ diuisionē fieri q̄nqꝫ ab ipis tu torib⁹ q̄nqꝫ a ꝑside q̄nqꝫ a defūcto. Si a tutorib⁹ ꝑinde ē acsi a nul⁹ eēt fcā.ꝭ.e.l pe.in fi.vn̄ si a nullo est fcā diuisio siue oēs gesserūt siue null⁹ ⁊ tenet̄ q̄ſqꝫ coꝝ pupillo īsolidū ⁊ vnū coꝝ pupill⁹ eligē ꝑt quē exequtiat īsolidū.ꝯueto tñ ⁊ ele/cto tria ꝑstant̄ remedia vt h̄ ꝑ Azo.si vn⁹ gessit alt̄ n̄.q̄ gessit p⁹ ꝯueniēd⁹ est in eo qꝺ gessit Ubi āt diuisa est tutele admīstra⁰ a ꝑside vel a testatore vt vn⁹ gerat ī vna ꝓuīcia et ali⁹ ī alia et tunc vn⁹ nō ꝯuenit̄ ꝓ alio.s.ꝺ ꝑicu.tu.l.ad eos. Si ī eaꝺ ꝓuīcia ƺ vni assignāt̄ il le res.altēi ille tūc ꝯuenit̄ vn⁹ ꝓp̄t aliū in casib⁹ tm̄ vt in .l.pe.ꝭ.e.⁊ ibi vi.lati⁹

De in litē iurando.

Quia ī actiōe tutele in litē iurat̄ de in litē iurādo poīt Et dic de in litl.iu/rādo.i.de iuramēto in litē seu iuramē/to affectiōis qꝺ idē ē. Est āt iurare in litē.suo arbitrio ꝑ q̄nto nollꝫ carē ali/qua re ꝯstito iuramēto/ rei estiationeꝫ facē ƺ suū singulare intesse de q̄ vi.in .l.ij.ꝭ.int̄ dū.ff.e.ti.⁊ dī iusiurādū ī litē eo ꝙ ꝓp̄t litē et in iudicio tm̄ ꝑstat̄ vel ꝓp̄t rē lite.i.iudicio petitā Et defert h̄ sacr̄m iudex q̄ in delatiōe ꝑt adijcē taxa tionē vt in certaꝫ q̄ntitatem iuret̄ Et istud iuramētū dī affectiōis et ꝑstatur ex affectiōe vt q̄n q̄s iurat q̄ntū dilexit illā rē videlꝫ libꝛū ꝑ aliū sibi amissū ꝙ poti⁹ voluissꝫ tāto ꝑcio caruisse ꝙ̄ hui⁹ modi re licꝫ res hmōi tm̄ nō valeat in vēitate vi.qꝺ dixi.ff.e. ¶ Ul̄ curatoꝝ:

De heredib⁹ tutoꝝ

Dictū ē.s.q̄liter tutor ꝯueniat̄ tute le.vidēdū erit ꝺ hēdib⁹ tutoꝝ q̄lit̄ ⁊ in q̄ntū teneāt̄.et dic ꝙ ꝙ̄uis hēdes tuto rū n̄ sīt tutoēs tenent̄ tñ ī q̄busdā q̄si tu tores puta in inchoatl. tenent̄ si sīt ma/sculi et lrīme etatl. Itē ī inchoatl.⁊ ꝑfe ctl.tenēt̄.lite ꝯo n̄ īchoata nec īchoatis negocijs a defūcto tenētur hēdes tuto/ris ex ꝑsona defūcti ob dolū et latā cul pā n̄ leuē nisi ex eo qꝺ ꝑueīt ad eos vel ad tutorē vel ex eo qꝺ tutor de bonis pupilli grāꝫ fecerit.ff.ꝺ fideiuſ.noīa.et hēdi.tu.l.cū oñdim⁹.ꝭ.e.l.i.

Si tutor vel curator non gesserit.

Dictū ē q̄lit̄ ꝯueniat̄ is q̄ gessit.vi/deam⁹ q̄lit̄ is q̄ n̄ gessit ꝯueiat̄ et q̄n.et q̄ ordine Et dic si est inutilit̄ dat⁹ n̄ tenet̄.si vtilit̄ dat⁹ est tenet̄ vtili acti/one tutele si nō gessit n̄ directa.ꝭ.e.l.i.or do tñ est ꝯsiderand⁹ in cōueniendo cū qui nō gessit vt.s.de diuiden.tute.

ꝺ vsuris pupillarib⁹

Om̄ in actiōe tutele vsuraꝝ fit ꝯdē/natio suppoīt ꝺ vsurl.pupillāib⁹ Et dic ꝙ vsure cētesime ꝑstabunt̄ ī duob⁹ casi b⁹.i.si pecuniā pupillarē ꝯuertēit tutor in suā vtilitatē clāculo. Itē et si tutor

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

negauerit ꝑtori ſe aliqđ habere ad alēdos pupillos.alˀ tutor preſtabit pupillo vſuras ſm morē puītie.l.i.et ibi glo.ꝟ.c.et vi.qđ dixi.ſ.de admīſtra.tu.

De fideiuſſoribus tutorum vel curatorum.

Dictū eſt.ſ.q̄liter tutores ꝯueniantur nūc videndū q̄liter coꝝ fideiuſſores exigant̄ Et dic ꝙ licȝ olī erat in arbitrio mīorˀ.cōuenire tutorē vel fideiuſſoreȝ ſȝ hodie ꝑus ꝯueniēdi ſūt principales debitores et ſic tutores vt in auct. de fideiuſſo ꝟ.i.et vi.l.i.iūct.gl.ꝟ.c.

De contrario iudicio tutele.

Dictū eſt.ſ.de directo iudicio tutele et negōꝝ geſtˀ.nūc videamꝰ de ꝯ̄rio iudicio tutele et negōꝝ geſtˀ.q̄re ſit inducta qbꝰ ꝯpetat ⁊ ad qđ Et dic ꝙ h̄ actio dat̄ tutoribꝰ ⁊ curatoribꝰ finito officio cōtra mīorē ad id qđ in pupillū vel in eiꝰ rē impenſū eſt.l.i.in prin.ff.de ꝯ̄ria tute.Et dic de ꝯ̄rio iudicio tutele.i.de actiōe tutele ꝯ̄ria vi.qđ dixi.ff.đ ꝯ̄.tu.

De auctoritate preſtāda.

Dictū eſt.ſ.de tutoribꝰ et curatoribus et ꝙ opȝ eos auctēȝ preſtare mīoribꝰ in his q̄ agūt vel paciſcunt̄ in ꝑ̄iudiciū ſuū ponit de auctē preſtanda Eſt āt auctoritatē preſtare cū q̄s dicit ſe ꝓbare id qđ agit̄ hoc eſt autorē fieri.ff.e.l.etiā.et ꝑt q̄libet tutor auctē ꝑſtaē ad quē ſpectat ꝑiculū adminiſtratiōis.

Quando tutores vel curatores eſſe deſināt

Quia actio tutele demum finita tutela naſcit̄.videamꝰ quādo tutores vel curatores deſināt eſſe Et ſciendū ꝙ multis modis tutela finit̄ vt hic et Inſtˀ.qui.mo.tu.finitur ꝑ totū

De actore a tutore ſeu curatore ordinando.

Sepe ꝯtingit tutorē vel curatorē impediri gerere mīoꝝ negocia et equū eſt interīȝ prouideri minoribꝰ poſt đ actore ordinādo a tutore vˀ curatore Fit āt ordinatio actorˀ.a tutore vel curatore eiꝰ periculo cū ꝑ ſe nō ꝑt gerere iudiciali auctē ꝑmittente Idē dr̄ q̄nq꜠ adiutor et differt a curatore vi.in.l.vnica et qđ ibi notat̄.ꝟ.c.et ſic patet ꝙ ille qui cōſtituit̄ a tutore nō dr̄ ꝓcurator ſȝ actor.d.l.vnica in tex.et glo.

De excuſationibus et temporibus earum.

Dictū eſt.ſ.q̄liter tutores et curatoēs ordinent̄ ⁊ remoueant̄ vt ſuſpecti nūc videamꝰ q̄liter excuſent̄ q̄ſi minꝰ idonei.Eſt āt excuſatio alicuiꝰ iuſte cauſe allegatio ob quā nō debeat coartari ad tutelā vel curā.et tūc demū locū hȝ q̄n datio tutele vel cure tenȝ ipo iure Et dȝ ꝓponi iſta excuſaᵒ infra q̄nq̄gita dies ꝯtinuos a tp̄e q̄ ſciuerit ſe datū ⁊ hoc ſi infra centeſimū lapidē habitȝ ſi ṽo habitȝ vltra centeſimū lapidē dȝ h̄re pro ſingulis xx.miliaribꝰ vnā dieȝ et āpliꝰ xxx.dies.et ſi qdē iſta cōputatio facta ⁊ adiectio xxx.dieꝝ data ꝯtineāt q̄nq̄ginta dies bene eſt.ſi aūt nō ꝯtineant quinquagita dies ſꝑ eſt ei ſupplendū tp̄s illud qui eſt vlˀ cētesᵐ lapidē ne minus habeat eo qui habitat intra centeſimuȝ lapidē vi.Inſtˀ.e.ꝟ.qui do.

Si ex falſis allegationibus excuſatus ſit.

Et dic ꝙ falſa excuſatio non ꝓdeſt ſȝ ſi vera fuerit q̄s excuſatiōe excuſatꝰ licȝ illa fuerit iniuſta n̄ tn̄ poſtea ꝯuenit̄.ꝟ.c.l.i.et.ij.et vi.Inſtˀ.đ excu.tu.in fi.

Si tutor reipublice cauſa abfuerit.

Et dic ꝙ ſi tutor vel curator iā datꝰ ē

deiñ cã reipublice abſutur⁹ ē dʒ ſe ex/
cuſare a tutela vel cura ad tp̄a q̄tenus
reipublice cã abſūt alioquī medij tp̄is
piculo aſtringit̄ Itē opʒ cū poſtulaē in
teriʒ ordinari curatorē.ī.e.l.i. Itē ſi nō
excuſauit ſe et interī ali⁹ miſtrauit ille
p⁹ ꝯueniend⁹ ē.d.l.i. et h̄ reuerſ⁹ ſtatiʒ
recupat veterē tutelā. Inſtl. ꝺ excu. tu.
§.i. Itē q̄ reipublice ſʒ a noua tutela hʒ
excuſationē āni reuerſ⁹.l. fi.ī.e. et vtrū
dari poſſʒ interiʒ ꝙ ē abſens cã reipu/
blice vi.in.d.§. Itē q̄ rei publice.

De excuſatione veteranorū

Quia n̄ ſoluʒ ē ca alia ſʒ eē ē ca tutele ex
cuſationē veterano ꝯuenit̄ ꝺ q̄ tn̄ diſti/
gue vt h̄ p Azo. Et dr̄ veteran⁹ q̄ ē a mili/
tia remiſſ⁹.ī.ꝺ vetea.i rub. ⁊ fac̄.l.i.ī.e.ꝯ
pelli tn̄ p̄t vnā tutelā et curā ꝯueteani
ſeu militū codē tp̄e admiſtrare.l.fi.ī.e.

Qui numero liberorum ſe excuſant.

Et dic ꝙ rhome tres liberi. et q̄ttuor
in italia et quiqꜫ in ꝓuīcia excuſāt quē
a tutela.ī.e.l.i.et.ij.īſtl.de excu.tu.in p̄n.
ſiue ſint ſui ſiue emācipati ſiue ſint nā/
les et lḡimi ſiue lḡimi tm̄.et liberoꝝ ap/
pellatiōe ꝯtinent̄ nepotes ex filio ſʒ n̄
ex filia ꝙ illi ſequūtur familiā p̄ris nō
m̄ris. Inſtl.de legit.agna. tu.§.i. ¶ſant.

Qui morbo ſe excu=

Et dic ꝙ ceci muti ſurdi furioſi ⁊ p/
petua valitudine tenti excuſant̄ .ī.e.l.i

qui etate ſe excuſāt.

Et dic ꝙ maior lxx.ānis.ī.e.l.i.⁊ mi
nor xxv.ānis īſtl.ꝺ exc.tu.§. Itē maior.

Qui nūero tutelaruʒ ſe excuſāt.

Et dic ꝙ h̄ns tres tutelas n̄ affecta
tas q̄rtā aſſumere n̄ cogit̄ Inſtl.de ex/
cu.tu.§. Itē tria onera.ī.e.l.vnica.

De curatore furioſi vel prodigi.

De curatorib⁹ mioꝝ dictū eſt ſequit̄
videre de curatore eaꝝ pſonaꝝ q̄ ꝓpter
furorē vel ꝓpt̄ prodigalitatē reb⁹ ſuis
ſupeſſe nō poſſunt Dantur āt curato/
res furioſ̄ vl̄ prodigl.maiorib⁹ tm̄ xxv
ānis.ī.e.l.i. Minorib⁹ enī dant̄ tutoēs
vel curatores ratione minorl etatl.ff.ꝺ
tute.l.q̄ hʒ.i.ſ. Eſt āt ꝓdig⁹ q̄ neqꜫ tp̄s
neqꜫ modū expenſaꝝ hʒ ſʒ bona ſua di/
lapidando dilacerādo ⁊ diſſipādo pro/
fundit ⁊ ei interdicit̄ adminiſtratio bo
noꝝ a iudice p.l.xij.tabu. m̄re vel aliq̄
cognatoꝝ ꝓponente querelā de ꝓdigl.
qui et ſi mentl.ſue cōpotes ex ſmonib⁹
videantur tn̄ ſic tractare bona ſua vi/
dent̄ niſi eis ſubueniatur deducantur
in egeſtateʒ.et ḡ dat̄ eis curator nā qꝺ
ad bona coꝝ ptinet furioſum faciūt ex
ituʒ.ff.de tu.et cura.da.ab his.l.is qui.

De predijs vel reb⁹ minorū ſine decreto non alienādis vel obligandis.

Qualiter prouideatur minorib⁹ circa
tutorē vel curatorē dictū eſt.nūc āt po/
nit q̄liter ꝓuideat̄ eis circa ꝯſeruatio/
nē reꝝ Et pt rubca ꝓ lege allegari.ꝓce
dit āt in p̄dijs ruſticl. ⁊ mācipijs p̄dioꝝ
et in oīb⁹ alijs reb⁹ excepil. duntaxat
veſtibus q̄ detrite ſunt et reb⁹ q̄ ſuan/
do ſeruari nō p̄nt et alijs q̄buſdā reb⁹
de quib⁹.ē.de adminiſtra .tu.l. lex.§.vl.
et.l.vl.et.ī.ti.i.l.vl. ex̄ illos caſus alie/
natio eſt nulla.l.ſiq̄deʒ.ī.e. Quid ſit de/
cretū dic q̄uis decretū ſumat̄ multis
modis ſm ſpec.in ti.de p̄mo et ſcꝺo de/
creto.§.dī ḡ.tn̄ h̄ ponit̄ ꝓ iudicl. aucte
vt h̄ p totū et ſʒ ſpe.in ti.p̄ealle.

Quando decreto opus non eſt.

Hic ponit caſus multos in quibus nō
eſt opus iudicl. decreto in alienatione
rei minorl.vi.hic p totū.

Si quis ignorans rem minorl.eſſe ſine decreto cōparauerit.

Oīm res minoꝝ ab aliq̄bus diſtrahū/
tur tanqꜫ ſint coꝝ ꝓprie et ſine decreto
ideo q̄d iurl.ſit ſi ſine decreto ignorans
q̄s rem eſſe minorl.ab extꝰneo cōpau͛erit

Et dic q̺ emēs rem pupilli ignorãter
q̄uis bona fide et iuſto titulo nō tñ p̄/
ſcribit nec vſucapit rem iſtā q̺ opinio
nō p̄fertur veritati ꝫ poſtq̄ꝫ minoꝛ fa/
ctus fuerit maioꝛ tūc incipit bene cur/
rere p̄ſcriptio. l. i. ꝭ. e. ꝭ. vi. et. l. vi.

Si maioꝛ factus ali=
enationē ſine decreto cōfirmauerit.

Quãuis vēditio p̄dij minoꝝ. ſine de
creto ſit nulla. cōtingit tñ eā aliq̄ñ con/
firmari puta ꝑ ratihabitionem. ꝛ ideo
ponit de ea. Circa qd̓ dic q̺ ſi minoꝛ cō
traxit in etate minoꝛi et expoſt cuꝫ ma
ioꝛ ſit cōfirmat et ſiq̄deꝫ expreſſe valꝫ
alienatio niſi eſſet decept⁹ vltra dimi/
diū iuſti p̄cij tunc non preiudicaret ſi
bi confirmatio ꝗ min⁹ agere poſſꝫ ſm
formā. leg. ij. ꝭ. de reſcin. ven. q̺ p̄t pete
rem vel ſupplementū p̄cij et iuuat reme
dio illi⁹. l. et idē ſi tacite ꝑ lapſuꝫ. v. vel
x. vel. xx. ãnoꝝ cōfirmat. l. fi. ꝭ. e. q̺ valet
alienatio acſi decretū interpoſitū eſſet
. ꝺ. l. fina. ¶ conueniendis.

De magiſtratibus

Nō ſolū tutores et curatores occa/
ſione tutele vel cure cōueniunt ꝫ etiā
mḡratus et ſcribe ꝛ extimatoēs p̄imo
nij et ſiles qui rōne publici officij tenē/
tur ꝓuidere miorib⁹ iō poit de magiſ.
conueniendis qui et qñ mḡratus cōue
niantur et q̄ actione vi. Inſti. de ſatiſ.
tu. ꝭ. fi. et hic ꝑ totum.

Liber ſextus.

De ſeruis fugitiuis
et libertis. mãcipijs q̄ꝫ ciuitatū artificib⁹ et ad diuerſa opa deputatis et ad rem priuatā et dñicaꝫ ꝑtinentibus.

Sup̄ de ꝯtcib⁹ et q̄ſi ſubiecit merito
h ꝺ actiōib⁹ q̄ ex maleficijs naſcunt̄ ſic
de furtis. eſſet tradenduꝫ. ꝫ q̺ int̄ cetera
furta pei⁹ ē domeſticū q̄ꝫ nulla ē effica/
cioꝛ peſtis. ad nocēdū q̄ꝫ familiaris. īimic⁹
poit de ſuis fugitiuis ꝑtinētib⁹ ad p̄/
uatos vel ad citates vel ad fiſcū vl' ad
impatorē. Itē de libertis. citatū ꝛ artifi
cib⁹ ad diuerſa opa deputatis. Eſt ãt fu/
gitiu⁹ q̄ ea mēte r̄cedit a dño ne poſtea
reuertat̄ ad eū licꝫ poſtea mutato cōſi⁹
redeat q̺ nēo tali pc̄co pnīa deſinit eſſe
nocēs Et dīt a ſuo fugitiuo erro. q̺ er
ro dī ille q̄ tp̄ib⁹ ꝯſūptis in reb⁹ nugato
rijs tādē licꝫ ſero redit ad dñꝫ. ff. ꝺ edil'
edict. l. qs ſit fu⁹ fugitiu⁹. i. ꝶ. ꝛ. ꝭ. erro/
nē vi. ff. e. in gl. rubce et qd̓ ibi dixi. Et
q̄ ſit pena ſolicitātis. et occultātis. ſuū fu/
gitiuū vel libertū vel artificē citatis. vl'
deputatum vni alicui opi vel ſeruitio
ciuitatis a quo diſcedere non poterat
vi. hic per Azo. ¶ coꝛrupto.

De furtis et ſeruo

Quia coꝛrūpunt̄ ſui vt fugiãt ꝛ oc/
caſiōe fuge ꝯmittunt̄ furta. poit de fui
tis. et ſuo coꝛrupto. Eſt ãt furtū fraudu
loſa ꝯtrecta° rei aliene mobilis coꝛpal'
q̄ fit inuito dño aīo lucrādi ſcꝫ gr̄a rei
vel poſſeſſiōis vel vſ⁹ qd̓ etiā iure nāli
ꝓhibitū ē. ff. e. l. i. ꝭ. vi. Inſti. ꝺ obli. q̄ ex
mal. naſ. ꝭ. i. Seru⁹ coꝛrupt⁹ dī q̄nt̄cūq̄ꝫ
mal⁹ fiat ſiue de malo deterioꝛ vt puta
fu⁹ eſt fact⁹ luxurioſ⁹ vel luſoꝛ vel do/
loſe infoꝛmat⁹ vt a dño recedat alteri⁹
inſtigatiōe ſeu perſuaſione Eſt ꝑſuadē
pl⁹ q̄ꝫ ꝯpelli ſeu cogi ſibi parē. ff. e. l. i. ꝭ.
ꝑſuadē. Et ꝯpetit dño Actio ſui coꝛ/
rupti ꝯ coꝛruptoꝛem ſuū.

De operis libertoꝝ

Quia occaſiōe opaꝝ liberti fugiūt a
nobis iō ſuppoit ꝺ opis libertoꝝ Eſt ãt
opa diurnū officiū. ff. e. l. i. i. officium qd̓
qs exhibꝫ alicui ꝑ diē. dico artificialeꝫ
nō nālē ſicut dī q̄ mane īīctū veſperi
diē vocari p̄cipis Aliq̄ñ tñ ꝓ breuioꝛis
tp̄is obſeq̄o ponit̄. libert⁹ ei ſalutãdo
p̄ronū et ei aſſurgēdo et ſilia faciendo
obſeq̄alē opaꝫ dī exhibē vt ꝓbat̄. ff. ꝺ
ꝯdict. īde. l. ſi n̄ ſoꝛtē. ꝭ. libt⁹. vi. g. i. ꝺ. l. i.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf